

Prof. dr hab. Remigiusz Pośpiech
Instytut Muzykologii Uniwersytetu Wrocławskiego

**Recenzja rozprawy doktorskiej mgr Adama Okuna
pt. *Pieśni ludowe subregionu rybnickiego w procesie przemian społecznych, Opole 2019,*
napisanej w Instytucie Polonistyki i Kulturoznawstwa Wydziału Filologicznego
Uniwersytetu Opolskiego pod kierunkiem prof. UO dr. hab. Teresy Smolińskiej**

Do najbardziej specyficznych cech kultury muzycznej na Śląsku należą niewątpliwie bogactwo i typowa dla wszelkich terenów pogranicza różnorodność oraz umiłowanie tradycji. Należy w tym miejscu postawić pytanie: na ile tradycje te są znane i pielęgnowane? Czy możemy dziś uważać się za kontynuatorów chlubnego rozwoju kultury muzycznej Śląska? A co ważniejsze: czy wspomniane wyżej umiłowanie tradycji znalazło wyraz w dotychczasowych badaniach przeszłości muzycznej naszego regionu? Czy badania te były i są prowadzone zawsze w sposób obiektywny, odnosząc się do wielokulturowego i wielowarstwowego bogactwa wynikającego z wzajemnego przenikania się różnych wpływów?

Tego rodzaju pytania nasuwały mi się podczas lektury recenzowanej rozprawy mgra Adama Okuna, a na niektóre z nich znalazłem pozytywną odpowiedź, co potwierdza, już na początku mojej recenzji, zasadność wyboru tematu. Należy w tym miejscu zauważyć, że dzięki przemianom polityczno-społecznym końca ubiegłego stulecia możemy z satysfakcją stwierdzić, że w wyniku intensywnych badań nad szeroko pojętą kulturą muzyczną Śląska jej obraz staje się stopniowo coraz pełniejszy. Pozwala to wyraźniej uchwycić z jednej strony bogactwo i różnorodność wszelkich przejawów życia muzycznego, z drugiej zaś niepowtarzalną, kształtowaną w wyniku spotykania się tu różnych tradycji kulturowych, specyfikę tworzonej i uprawianej w naszym regionie muzyki, zarówno tej profesjonalnej, jak i tradycyjnej, określanej najczęściej jako ludową. Cieszy fakt, że po latach pewnego zastoju w badaniach tej problematyki, zyskuje ona dziś na powrót właściwe jej randze znaczenie w refleksji historycznej, muzykologicznej (etnomuzykologicznej), a także ogólnokulturowej (kulturoznawczej). Należy tu wprowadzić zauważyć, iż badania śląskiej muzyki ludowej mają już stosunkowo bogatą tradycję sięgającą swoimi początkami połowy XIX stulecia i od tego czasu są konsekwentnie rozwijane, co Doktorant opisuje w sposób syntetyczny w pierwszym paragrafie rozdziału II (s. 59-82), to jednak nadal istnieje pilna potrzeba rejestrowania dotąd jeszcze nieopracowanego a ginącego już – w epoce intensywnego rozwoju cywilizacji oraz powszechnej globalizacji – repertuaru i poddawania go naukowej eksploracji. Wymierną

egzemplifikacją tej potrzeby jest niewątpliwie przedłożona do recenzji praca mgr Okuna wraz dołączoną do niej antologią *Śląskie pieśni ludowe z okolic Rybnika* (oprac. A. Okun, Czerwionka-Leszczyny 2014). Dzięki tym opracowaniom Doktorant, jako wykształcony kulturoznawca i odpowiednio przygotowany folklorysta – etnomuzykolog, wpisuje się w poczet zasłużonych badaczy muzycznych tradycji ludowych Górnego Śląska. Trzeba ponadto podkreślić, iż wartość rozprawy znacząco podnosi ponadto fakt, że jej Autor sam jest mieszkańcem opisywanego i badanego regionu, co dodaje niewątpliwie przedstawionym do recenzji rozważaniom autentyczności, pozwala ponadto lepiej zrozumieć lokalną specyfikę. Należy wreszcie wyrazić nadzieję, że mgr A. Okun nie poprzestanie na przeprowadzonych badaniach, ale będzie je kontynuował, zgłębiając i poszerzając stopniowo ich zakres, co przyczyni się w przyszłości do jeszcze lepszego poznania – także w kontekście naukowym – różnych przejawów kultury muzycznej Śląska w zakresie świeckich i religijnych tradycji ludowych.

Trudno mi nie dodać w tym miejscu, że sam pochodzę z opisywanego w pracy regionu (wprawdzie z drugiej strony Rybnika, od strony Wodzisławia Śląskiego) i przeglądając analizowany repertuar, z dużą satysfakcją przypominałem sobie melodie i teksty śpiewane przed laty w rodzinnym domu (np. *Sztyry konie we dworze, Trąbią, trąbią w bębny biją, czy W zielonym gaiku*).

1. Tytuł i problematyka rozprawy

Temat recenzowanej rozprawy sformułowany został w zasadzie precyzyjnie i zrozumiale, jednak, moim zdaniem, zbyt ogólnie. Zabrakło mi przede wszystkim dookreślenia ram czasowych omawianych zagadnień. Należało wskazać, że chodzi o okres powojenny, a właściwie to lata współczesne, po 1989 roku, wtedy bowiem Doktorant przeprowadzał swoje badania. Generalnie jednak mgr A. Okun, jak już wspominałem, podjął się niezwykle potrzebnego, a zarazem ambitnego zadania, jakim jest – jak czytamy we wstępie – wypełnienie luki w naukowych badaniach pieśni ludowych regionu rybnickiego. Jak słusznie zauważa: „Do tej pory nie podjęto bowiem próby opracowania monografii tutejszego folkloru słowno-muzycznego z uwzględnieniem procesu przemian, a także jego obecnego stanu i okoliczności, w których nadal funkcjonuje w lokalnych środowiskach. Tym samym nie dokonano oglądu specyfiki rybnickich pieśni ludowych, tudzież pełnionych przezeń funkcji we współczesnej kulturze” (s. 6). Autor podkreśla zatem, że „(...) jednym z celów badawczych z perspektywy kulturoznawczej jest wyjaśnienie mechanizmów kulturowych, które w połączeniu z procesem przemian społecznych i cywilizacyjnych wpływają na

zachowanie bądź zanik pieśni ludowych na badanym obszarze” (*tamże*). Warto jeszcze zauważyć w tym miejscu dodatkowe cele pracy wyróżnione przez Doktoranta, moim zdaniem niezwykle interesujące, szczególnie takie, jak próba określenia „wpływu pieśni ludowych na kształtowanie się popkultury” czy rozstrzygnięcia, „w jakim zakresie pieśni ludowe spełniają funkcję <<przetrwalnikową>>, bądź też są tylko <<skamieliną>> kulturową (s. 7).

Mówiąc najbardziej ogólnie, mgr Okun stworzył – na podstawie kilkunastoletnich badań – interesującą monografię rybnickiej pieśni i ludowej, poprzedzając ją historycznym zarysem dziejów omawianego regionu oraz syntetycznym ujęciem rozwoju śląskiej folklorystyki muzycznej. W głównym toku rozważań skupił się przede wszystkim na zebranych przez siebie repertuarze, analizując go zarówno w kontekście tekstowym, jak i melodycznym, konfrontując go dodatkowo – co warte szczególnego podkreślenia – ze współczesnym rozwojem kultury opisywanego subregionu. Już na podstawie pobieżnego zapoznania się z treścią pracy można stwierdzić, że mamy do czynienia z rozprawą wartościową, dobrze świadczącą zarówno o erudycji Doktoranta, jak i rzetelnym w zakresie badań kulturoznawczych oraz folklorystycznych (nawet etnomuzykologicznych) warsztacie naukowym. Należy także podkreślić, że recenzowana rozprawa stanowi pierwszą próbę syntezy omawianej problematyki, przez co wnosi – już w tym najbardziej ogólnym znaczeniu – cenny wkład w poszerzenie znajomości tradycyjnej kultury muzycznej na Górnym Śląsku w okresie powojennym.

2. Ocena merytoryczna i formalna

Rozprawa doktorska mgra Adama Okuna obejmuje 311 stron wydruku komputerowego formatu A4 i składa się ze spisu treści, wstępu, czterech rozdziałów, zakończenia, zestawu bibliografii, tabelarycznego przedstawienia struktury muzycznej pieśni rybnickich, różnorodnych wykazów, w tym cennych wykazów incipitów pieśni oraz informatorów, a ponadto map i zamieszczonego na końcu materiału ilustracyjnego, jak również streszczenia polsko- i angielskojęzycznego. Integralną część pracy stanowi aneks zawierający kwestionariusz wywiadu oraz dołączoną w formie odrębnej publikacji, opracowaną przez Autora kilka lat wcześniej, antologię *Śląskie pieśni ludowe z okolic Rybnika* (Czerwionka-Leszczyny 2014).

Czteroczęściowa struktura pracy jest przejrzysta oraz uzasadniona zarówno od strony merytorycznej, jak i metodologicznej. Poszczególne rozdziały wzajemnie się dopełniają, co pozwoliło Autorowi w sposób logiczny i wyczerpujący przedstawić problematykę zakresloną tematem recenzowanej rozprawy. Każdy z nich posiada krótkie wprowadzenie (w rozdziale

III nieco bardziej rozbudowane) w główny tok dyskursu oraz kilkudzaniowe podsumowania. Drobne wątpliwości budzą sformułowania tytułów dwóch pierwszych rozdziałów. W pierwszym – *Obszar, metodologia i przedmiot badań* Autor nie omawia bowiem obszaru (co zrobił już we wstępie do pracy) ale przedstawia zarys dziejów omawianego regionu. W drugim natomiast sformułowanie *Charakterystyka śląskich pieśni ludowych* wydaje się być zbyt ogólne, gdyż w rzeczywistości zamieszczone tu rozważania dotyczą w większości pieśni ludowych z okolic Rybnika.

W rozpoczynającym recenzowaną rozprawę *Wstępie* (s. 5-12) Doktorant zrezygnował, poza wskazanym celem podjętych badań oraz przedstawieniem struktury całości rozważań, z innych spotykanych w pracach naukowych elementów, przenosząc opis zagadnień metodologicznych do rozdz. I, zaś omówienie stanu badań do rozdz. II, co można jednak uznać za zabieg w pełni przemyślany i merytorycznie uzasadniony.

Pierwszy rozdział pracy (*Obszar, metodologia i przedmiot badań*, s. 13-58), określony przez Doktoranta jako „historyczno-metodologiczne wprowadzenie do podjętych badań” (s. 8), zawiera najpierw wspomniany już wyżej syntetyczny zarys historii omawianego regionu, a w dalszej kolejności wyczerpująco i rzetelnie przedstawione, w oparciu o odpowiednio dobraną literaturę przedmiotu, zagadnienia metodologiczne – dotyczące głównie terenowych badań folklorystycznych, jak również terminologiczne – związane z rozumieniem pojęć „folklor” i „folklorizm”, a także z definiowaniem pieśni ludowej.

Rozdział II (*Charakterystyka śląskich pieśni ludowych*, s. 59-152), najbardziej obszerny, rozpoczyna się wyczerpującym i wnikliwym opisem rozwoju badań nad ludową muzyką Śląska, począwszy od pierwszego i fundamentalnego zarazem zbioru Juliusza Rogera z 1863 r., aż po współczesnych badaczy folkloru naszego regionu, do grona których – jak już wspomniałem na początku recenzji – mgr Okun również należy. W dalszej części rozdziału Doktorant prezentuje szczegółową charakterystykę najnowszych przekazów pieśni ludowych z okolic Rybnika, osobiście przez niego zebranych, zarejestrowanych i opublikowanych. Dokonuje najpierw ich systematyki treściowo-funkcjonalnej, następnie zaś analizuje ich warstwę tekstową oraz właściwości muzyczne, podejmując bardziej szczegółowo interesującą problematykę żywotności wątków pieśniowych.

Jako muzykolog chciałbym skupić się przede wszystkim na przedstawionych w pracy analizach muzycznych, które budzą drobne wątpliwości o charakterze metodologicznym, związanym z opracowaniem pierwotnego materiału, co mogło zaważyć na formułowanych wnioskach. Przede wszystkim trochę szkoda, że Doktorant nie dołączył do pracy zarejestrowanych przez siebie nagrań, przez co dysponujemy jedynie materiałem już

opracowanym, i to w formie ujednoliconych w znacznym stopniu, a przez to nie do końca precyzyjnych transkrypcji materiału muzycznego, co wynika zapewne z praktycznego charakteru dołączonej do pracy publikacji (na marginesie należy dodać, że żaden zapis nutowy autentycznego wykonania nie jest do końca precyzyjny, istnieją jednak wypracowane określone normy w tym zakresie). Pomijając już nieobecną w antologii kwestię sprowadzenia transkrybowanych przekazów do centrum tonacyjnego „g” i zastosowania informacyjnej nuty inicjalnej, brakuje w niej także, przykładowo, precyzyjniejszych oznaczeń dotyczących manier wykonawczych odnoszących na przykład barwy głosu, intensywności, głośności a także niektórych ornamentów. Autor nie zaznacza też, które z transkrybowanych przekazów są solowe a które śpiewa grupa, nie podaje również dokładnych informacji o miejscu, czasie i osobie wykonawcy przy każdym utworze, a jedynie zbiorczo. Należy pamiętać, iż do celów analitycznych tego typu informacje są nie mniej cenne od samego zapisu melodii i tekstu. Na podstawie dotychczasowych doświadczeń badawczych wiadomo, iż w tradycji ludowej nie ma wykonań idealnie zgodnych z zapisem nutowym ("pod linijkę"), że niemal nie zdarzają się sytuacje wykonania nie odchylającego się od prostego metrum (na terenie Śląska zwłaszcza jest wiele przykładów na dodawanie pauz, lub niedotrzymywanie długich dźwięków o wartość jednostki metrycznej na końcu fraz). Z kolei brak ornamentów (przednutek, ponutek itp.) o którym Autor pisze na s. 128, jest najprawdopodobniej wynikiem wykonania zespołowego (z takich najczęściej Doktorant korzysta), które często gubi w jakimś stopniu ornamentykę, która cechuje śpiew solowy. Trudno sobie także wyobrazić, iż w całym zamieszczonym w pracy repertuarze brak jakiegokolwiek oddziaływania (pozostałości) skal modalnych, tym bardziej, iż dotychczasowe badania (m.in. prof. Krystyny Turek) wyraźnie wskazują na ich obecność. Można przypuszczać, iż jednoznaczne przyporządkowanie całości badanego repertuaru do systemu dur-moll, ze zdecydowaną przewagą skali durowej (s. 116), jest także wynikiem procesu ujednolicenia wynikającego z wykonań zespołowych, często z instrumentalnym akompaniamentem (co Autor słusznie zauważa – por. s. 117).

Wszystkie wyróżnione wyżej elementy mogą wydawać się drobiazgowo, mają jednak istotny wpływ na ostateczne formułowanie wniosków. Zdaję sobie, rzecz jasna, sprawę, iż recenzuję pracę kulturoznawczą a nie muzykologiczną. Nie ulega również żadnej wątpliwości, iż już same zapisy tekstów i melodii pieśni regionu rybnickiego stanowią wartość samą w sobie. Ich zanotowanie, przy – jak wiadomo – nieustannie trwającym procesie wariabilności ludowego materiału, z odchodzeniem w niepamięć jego elementów włącznie, jest niezwykle ważnym i cennym osiągnięciem. Tym niemniej, skoro Doktorant podjął się analizy warstwy muzycznej (co należy ocenić jak najbardziej pozytywnie!),

wyróżniając w niej „podłoże tonalne, metrorrytmikę, strukturę linii melodycznej (w tym zwroty inicjalne i kadencyjne, intewalistykę [raczej interwalikę] i ambitus melodii, a także budowę linii melodycznej i ornamentykę), jak również budowę formalną” (s. 116), to warto w przyszłości uwzględnić w szerszym wymiarze współczesne normy warsztatu etnomuzykologicznego (przede wszystkim w odniesieniu do transkrypcji nagrań).

Ostatni paragraf drugiego rozdziału, dotyczący wariantowości i innowacji w przekazach pieśni rybnickich (s. 139-152), nie budzi już żadnych wątpliwości. Co więcej, należy do najbardziej oryginalnych i wzbudzających naukowe zaciekawienie fragmentów pracy. Mgr Okun przedstawia tu w sposób interesujący proces powstawania wariantów z jednego i kilku archetypów, a także wzajemne relacje i przenikanie się wątków w kontekście historycznym – pomiędzy tradycją a współczesnością.

Kolejne rozdziały pracy posiadają już wyraźny charakter badań kulturoznawczych. W rozdziale III (*Pieśni ludowe we współczesnej kulturze subregionu*, s. 153-184) Doktorant omawia najpierw rolę pieśni w środowisku regionalnym, zwracając uwagę na aktywność zespołów śpiewaczych oraz działalność muzykantów i kapel. Do tego dołącza zwięzłe rozważania na temat folkloru obrzędowego, które ponownie wzbudzają nieco wątpliwości, dotyczących głównie folkloru religijnego (raz pisanego w cudzysłowie, innym razem bez niego – por. s. 165) związanego z nurtem pobożności ludowej (niepotrzebnie poprzedzaną za każdym razem określeniem „tzw.”). Przede wszystkim postawienie znaku równości między charakterem liturgicznym i nieludowym jest oczywistym błędem (s. 167). Ponadto funkcjonalne definiowanie folkloru kłóci się trochę z podejściem Autora do materiału religijnego. Z jednej strony podnosi on zagadnienie folkloru religijnego, z drugiej natomiast stwierdza, że materiał religijny zanika, więc nie istnieje, po czym wskazuje konkretne incipity śpiewów (które bądź co bądź – istnieją!), następnie nie rozwija tego wątku konkludując, że: „ten typ pieśni ze względu na wyraźny charakter liturgiczny (nieludowy) nie znalazł się jednak w kręgu moich zainteresowań badawczych” (s. 167). Moim zdaniem, jeżeli zwracamy uwagę na aspekt funkcjonalny w definiowaniu ludowości, trzeba go zastosować również do repertuaru religijnego. Kolejną kwestią jest niekonsekwencja pomiędzy wskazanym zawężeniem badań do pieśni („zwłaszcza sytuacje wykonawcze pieśni z kręgu folkloru religijnego” – s. 165), a rozważaniami dotyczącymi inwokacji modlitewnych i śpiewów pogrzebowych (Skład Apostolski, Modlitwa Pańska, Pozdrowienie Anielskie, szereg inwokacji), które *de facto* pieśniami nie są. Samym zaś pieśniom Doktorant poświęca kilka zaledwie zdań (s. 167), wymieniając incipity z zakresu powszechnie znanego repertuaru (*Ciebie Boże wielbimy, Cóż Ci Jezu damy, Pod Twą obronę, Przed tak wielkim Sakramentem*),

pomijając o wiele bardziej interesujące i specyficzne dla danych społeczności lokalnych pieśni odpustowe. Wracając jeszcze do śpiewów pogrzebowych mgr Okun stwierdza, iż cechuje je „znaczące zróżnicowanie tekstowo-melodyczne, świadczące o zachodzących zmianach twórczych i wariantowości funkcjonujących w obiegu przekazów”, podczas gdy spotykamy je w obiegu ludowych śpiewów religijnych nie tylko na badanym obszarze. Nie do końca precyzyjne (i prawdziwe) jest wreszcie, moim zdaniem, określenie funkcjonowania tego repertuaru na pograniczu religii i folkloru (s. 166), gdyż te dwie rzeczywistości raczej się przenikają, a nie tylko stykają. Biorąc pod uwagę ogólnikowość rozważań dotyczących folkloru religijnego (obrzędowego?) proponuję pominąć je przy ewentualnym druku pracy (bez żadnej szkody dla jej wartości), gdyż zagadnienia te są o wiele bogatsze i bardziej zróżnicowane, wymagają zatem gruntowniejszych oraz szerzej zakrojonych analiz.

Kolejny paragraf trzeciego rozdziału, podejmujący zagadnienia recepcji i popularyzacji badanego repertuaru, zawiera przede wszystkim interesujące rozważania dotyczące stroju ludowego jako atrybutu folkloryzmu, a ponadto omawia kwestie związane z doбором repertuaru oraz głównymi założeniami i rolą Regionalnego Przeglądu Pieśni „Śląskie Śpiewanie” im. Adolfa Dygacza.

Ostatni rozdział pracy dotyczy głównych postaci związanych z rozwojem regionalnej kultury ludowej (*Animatorzy tradycji śpiewaczych w subregionie. Twórcy i odtwórcy*, s. 185-228), posiada zatem znaczącą wartość dokumentacyjną. Autor omawia tu kolejno zespoły folklorystyczne, kapele ludowe oraz sylwetki wybranych animatorów kultury (sześć śpiewaczek i dwóch śpiewaków-instrumentalistów).

Naturalną kontynuację wskazanych wyżej treści znajdujemy w stosunkowo rozbudowanym zakończeniu recenzowanej rozprawy (s. 229-240), stanowiącym jej podsumowanie, a zarazem godne uwieńczenie. Doktorant przytacza tu szereg interesujących wniosków, jak chociażby te, iż „rybnickie pieśni ludowe wykazują wiele cech wspólnych z folklorem słowno-muzycznym sąsiednich subregionów” (s. 234), a zarazem „stanowią jeden z najlepiej zachowanych <<rezerwuarów gwarowych>>”, o czym świadczą „liczne wyrażenia gwarowe, które utrwały się ślady śląskiej kultury materialnej oraz dziedzictwa niematerialnego, a które nie mają odpowiedników w języku polskim” (s. 235). Warto ponadto przytoczyć końcowe fragmenty zakończenia, w których mgr Okun stwierdza, iż „rybnickie pieśni ludowe mają istotny wpływ zarówno na kształtowanie się kultury ludowej, jak też – chociaż w bardziej ograniczonym zakresie – popkultury badanego subregionu. W środowisku animatorów lokalnej tradycji są one traktowane jako cenny <<depozyt>>, za który czują się odpowiedzialni i z posiadania którego są dumni. Tym samym nie są przez nich postrzegane

jako emblemat kultury <<gorszej>>. W pewnym zakresie rybnickie pieśni ludowe spełniają też funkcję <<przetrwalnikową>>, wpływając na zachowanie niektórych elementów kultury tradycyjnej, takich jak gwara czy strój ludowy. Ich poświadczona wariantowością żywotność oraz zachodząca w toku współczesnych przeobrażeń modernizacja świadczą o tym, że utrwalone przeze mnie teksty i melodie nie są jeszcze <<skamieliną>> kulturową. Mimo faktu, iż transmisja tych przekazów jest działalnością świadomie inspirowaną, sprzyja to ich utrwaleniu i daje nadzieję na zachowanie w żywym obiegu przynajmniej części z nich” (s. 239).

Na koniec należy stwierdzić, że praca napisana została zrozumiałym i poprawnym stylistycznie językiem polskim. W kilku jedynie miejscach zauważono drobne niezgrabności stylistyczne oraz niekonsekwencje w przypisach (szczególnie odnośnie cytowania prac zbiorowych), które w niczym nie umniejszają wartości merytorycznej pracy. Pozytywną ocenę należy przyznać również stronie graficznej recenzowanej rozprawy, zredagowanej przejrzysto i estetycznie, co dotyczy zarówno tekstu, jak i zamieszczonych w niej map, tabel i przykładów nutowych, a także zamieszczonych na końcu ilustracji. Cenną wartość w kontekście dalszych badań naukowych posiadają wykazy incypitów pieśni oraz informatorów.

3. Dobór źródeł i bibliografia

Recenzowana praca mgra A. Okuna posiada szeroką bazę źródłową, której podstawę stanowią nagrania archiwalne i zapisy 138 pieśni z regionu rybnickiego, uzupełnione ponad 70 antologiami pieśni. Bogaty jest również zestaw bibliograficzny, liczący 295 pozycji z zakresu folklorystyki, etnografii, etnomuzykologii, kulturoznawstwa, antropologii, historii, muzykologii i socjologii. Zestaw bibliograficzny dopełnia liczący 12 pozycji wykaz netografii. W sumie Autor recenzowanej rozprawy zasadniczo wyczerpał podstawową literaturę przedmiotu. Dla pełności zestawu można tu dodać, przykładowo, artykuły na temat śląskich pieśni ludowych Piotra Świerca (zresztą obecnego w wykazie bibliografii) publikowane w kilku tomach konferencji *Tradycje śląskiej kultury muzycznej* organizowanej w Akademii Muzycznej we Wrocławiu. W zestawie antologii pieśni zabrakło mi natomiast zbiorów z pieśniami religijnymi i świeckimi urodzonego w Kuniowie k. Kluczborka a działającego w Bytomiu muzyka, organisty i pedagoga Tomasza Cieplika. Ponadto wydaje się, że dwie pozycje z działu literatury (*Pieśni ludowe z Wielkopolski* w oprac. J. Lisakowskiego oraz *Pieśni górnośląskie* Stanisława Wallisa) powinny znaleźć się raczej w pierwszym dziale antologii.

4. Ocena ogólna

Na podstawie powyższej oceny, uwzględniając zarówno przedstawione zastrzeżenia – czy raczej wątpliwości, jak i wszystkie pozytywy, mogę z pełnym przekonaniem stwierdzić, że przedstawiona do recenzji praca w sposób rzetelny przedstawia podjęty temat badawczy, stanowiąc zarazem istotny wkład w rozwój badań tradycji kultury muzycznej Śląska. Autor wykazał się konieczną w pracach interdyscyplinarnych erudycją, umiejętnością naukowego formułowania własnych przemyśleń, prawidłowego stawiania tez i wyciągania wniosków, opanowaniem odpowiedniego warsztatu naukowego oraz znajomością trafnie dobranych metod badawczych (z zakresu badań kulturoznawczych, folklorystycznych, etnomuzykologicznych, hymnologicznych oraz historycznych). Na szczególne podkreślenie zasługują przeprowadzone przez Autora badania terenowe w postaci nagrań i edycji lokalnego repertuaru pieśniowego (świeckiego), których wartość podnosi niewątpliwie fakt, iż Doktorant – jak już wspominałem we wstępie mojej recenzji - jest mieszkańcem regionu, który opisuje i analizuje w swojej rozprawie. To wszystko sprawia, że recenzowana praca spełnia, zarówno od strony merytorycznej, jak i formalnej, wymagania stawiane rozprawom doktorskim określone w Ustawie „O stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki” (z dnia 14 marca 2003 r. z późniejszymi zmianami). Przedkładam, zatem, Radzie Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Opolskiego wniosek o dopuszczenie mgra Adama Okuna do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Wrocław, 27 czerwca 2019 r.

prof. dr hab. Remigiusz Pośpiech

Kierownik Zakładu Muzykologii Historycznej
w Instytucie Muzykologii Uniwersytetu Wrocławskiego